

Anna Ziemlewska

Aleksandra Kortas, "Befestige Kneipe". Toruńskie lokale gastronomiczne i hotele w XIX i na początku XX wieku w świetle ksiąg adresowych lokalnej prasy, wyd. Adam Marszałek (seria: Biblioteka ToMiTo), Toruń 2010, ss. 230

Rocznik Toruński 38, 263-264

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zbiór fotografii żydowskiej nekropolii, wykonanych przez Bohdana Horbaczewskiego na krótko przed likwidacją cmentarza. Kilkadziesiąt tych niezwykle cennych zdjęć jest reprodukowanych w omawianej książce.

Krzysztof Mastykarz, *Czas wolny i rozrywka w Toruniu, Chełmnie, Grudziądzu i Brodniczy w XIV–XVI wieku*, wyd. Adam Marszałek (seria: Biblioteka ToMiTo), Toruń 2010, ss. 296

Obok zagadnień gospodarczych, wydarzeń politycznych czy wojennych potyczek uwagę badaczy i czytelników coraz częściej przykuwają kwestie związane z życiem codziennym w dawnych wiekach. Osoby zainteresowane tym zagadnieniem znajdują wiele informacji na temat czasu wolnego i rozrywki w epoce średniowiecza i początkach epoki nowożytnej w książce Krzysztofa Mastykarza. Autor skoncentrował swoje badania na kilku miastach ziemi chełmińskiej: Starym Mieście Toruniu, Nowym Mieście Toruniu, Chełmnie, Grudziądzu i Brodniczy. Omówił formy spędzania wolnego czasu przez elity oraz niższe warstwy społeczeństwa miejskiego, zrzeszone w różnego typu bractwach i korporacjach, a także miejsca ich spotkań, m.in. Dwory Artusa, domy kompanijne, ogrody strzeleckie i gospody cechowe. Osobny rozdział poświęcił rozrywkom o charakterze dworskim, w których uczestniczyli mieszczanie przy okazji wizyt dostojników krzyżackich i polskich oraz samego króla.

Aleksandra Kortas, *„Befestigte Kneipe”. Toruńskie lokale gastronomiczne i hotele w XIX i na początku XX wieku w świetle ksiąg adresowych lokalnej prasy*, wyd. Adam Marszałek (seria: Biblioteka ToMiTo), Toruń 2010, ss. 230

Kolejna publikacja koncentruje się także na ważnych aspektach życia codziennego – hotelach i lokalach gastronomicznych dziewiętnastowiecznego Torunia. W mieście zamienionym przez władze pruskie w twierdzę pojawiło się nie tylko wiele budynków wojskowych: koszar, fortów, schronów itp., ale także dziesiątki eleganckich restauracji, ogrodów, lokali tanecznych, kawiarni, cukierni, wreszcie gospód, oberży i szynków. Stąd też uzasadnione jest określenie ówczesnego Torunia jako „ufortyfikowanej knajpy”. Lokale gastronomiczne i hotele nie były jedynie miejscami rozrywki dla stale powiększającego się garnizonu, ale odgrywały również ważną rolę polityczną, społeczną i kulturalną zarówno dla niemieckiej, jak i dla polskiej społeczności (wystarczy

wspomnieć Hotel Muzeum przy ulicy Wysokiej w siedzibie Towarzystwa Naukowego w Toruniu). Czytelnik znajdzie w książce omówienie losów najważniejszych obiektów noclegowo-gastronomicznych, ich pełny katalog, rozbudowaną bibliografię do tematu oraz liczne ilustracje – powszechnie znane i dostępne, jak i wyjątkowe zdjęcia i pocztówki z prywatnych zbiorów.

Piotr Kowalski, *Rynek Staromiejski w Toruniu i jego mieszkańcy w XIX w. Zagadnienia socjotopografii*, wyd. Adam Marszałek (seria: Biblioteka ToMiTo), Toruń 2010, ss. 182

Rynek Staromiejski przez stulecia stanowił administracyjne, handlowe i reprezentacyjne centrum miasta. Przejście pod pruskie panowanie nie zmieniło zasadniczo jego funkcji, przyczyniło się tylko do ulokowania przy rynku siedzib nowych instytucji, m.in. poczty, factorii solnej, urzędu celnego, władz rejencji oraz komendantury twierdzy. Zmianom architektonicznym i infrastrukturalnym (nowy gmach Dworu Artusa, adaptacja pałaców i kamienic na potrzeby pruskiej administracji, rozbudowa ewangelickiego zboru, przebudowa pierzei zachodniej; pojawienie się pomników Mikołaja Kopernika i cesarza Wilhelma I, nowego oświetlenia, linii tramwajowych itp.) towarzyszyły w XIX stuleciu także przekształcenia struktury zawodowej, narodowościowej i wyznaniowej mieszkańców przyrynkowych kamienic. Analizę tych procesów oraz wyczerpujące informacje o mieszkańcach Rynku Staromiejskiego znajdzie czytelnik w książce Piotra Kowalskiego.

Dzieje i skarby kościoła świętojakubskiego w Toruniu, red. Katarzyna Kluczwajd, wyd. Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora”, Toruń 2010, ss. 432

Kościół pw. św. Jakuba Apostoła – perła architektury gotyckiej o bogatym wystroju i wyposażeniu – wciąż kryje wiele zagadek. Okazją do rozwikłania części z nich był przypadający w 2009 r. jubileusz 700-lecia powstania świątyni. Toruński Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki zorganizował z tej okazji konferencję, czwartą już z serii „Dzieje i skarby kościołów toruńskich”, poświęconą nowomiejskiej farze i jej zabytkom.

Materiały z sesji (z pewnymi wyjątkami) zostały opublikowane w książce *Dzieje i skarby kościoła świętojakubskiego w Toruniu*. W tomie znalazły się m.in. unikatowe w polskiej literaturze teksty dotyczące hiszpańsko-mozarabskie-